

PREMI D'HONOR DE LES LLETRES CATALANES

Dir Veny és dir llengua o l'amor etern a les paraules

Crònica

TONI VALL
BARCELONA

Al seu *Homenot* sobre Joaquim Ruyra, Josep Pla glossa la figura de l'autor de *Marines i boscatges* sense haver-lo vist mai ni haver parlat mai amb ell. Amb aquesta confessada ignorància Pla el retrata a partir del que li han explicat i de les llegendes més o menys ridiculitzadores que circulen sobre ell, forjades la majoria d'elles durant les estones d'esbarjo gastronòmic a la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, on compartia lectures i neures diverses amb, per exemple, Josep Carner i Pompeu Fabra. Hi vaig pensar fa un parell de setmanes llegint les *Minúcies* de Jordi Llovet a l'Ara Llegim dedicades a la relació entre Fabià Estapé i Antoni Maria Badia i Margarit a la Universitat de Barcelona i amb una safata de gambes de Palamós pel mig. Està bé conèixer persones a partir del que altres expliquen sobre elles i tinc especial predilecció pel món –o microclima– i les històries dels literats, filòlegs i lingüistes, tan sovint retratats –amb raó o no– com a personatges primmirats i intransigents, atapeïts de manies, contenidors i fabricants d'erudició. En el capítol d'un llibre d'homenatge a Joan Solà, Narcís Garolera recorda els seus mestres universitaris: So-

là, Badia i Margarit, Miquel Coll i Alentorn, Antoni Comas, Ricard Salvat i, entre alguns altres, Joan Veny, que el va iniciar en l'estudi de la dialectologia. Provoca una mica de vertigen imaginar com devien ser aquelles classes, aquella acumulació de mestratges. La majoria dels arquitectes de la nostra llengua moderna ja no hi són. Bé, Veny sí que hi és, i és el receptor de l'últim Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.

Al Palau de la Música s'entrega la quaranta-setena edició del guardó. Hi veig alguns polítics i molts amics del premiat. Artur Mas i Ferran Mascarell saluden Veny i la seva dona. També hi són José Montilla, Francesc Homs, Dolors Camats i David Companyon.

"L'amo dels mots"

Muriel Casals recorda els tres guardonats que ens han deixat durant aquest últim any: Montserrat Abelló, Joaquim Molas, i Badia i Margarit, mestre i gran amic de Veny. Després fa un míting polític com una casa de pagès. Pren la paraula Joan Mas, que fa una bonica i emocionada glossa del protagonista. Recorda que Veny es va enamorar dels mots des de ben petit: "Un amor infantil, dels que duren tota la vida". I continua: "Ho sap tot de la llengua catalana. És l'amo dels mots". Destaca la seva obra magna, l'*Atles lingüístic del domini català*, empresa decisiva de la seva vida, de la qual ja s'han publicat sis volums. "Amb passió i convicció en tot allò

Joan Veny va rebre el Premi d'Honor al Palau de la Música en un acte ideat per Joaquim M. Puyal i que va comptar amb actuacions com la del cantant de Quart Primera. PERE VIRGILI

Passió
"Trobar una paraula nova és com descobrir una estrella", diu el dialectòleg

que fem podem assolir les metes que més ens ennoblixen", conclou.

Pren la paraula Joaquim Maria Puyal, responsable de l'espectacle de música i paraula d'homenatge a la figura i l'obra de Veny. "Quan diem Veny diem paraula", ens diu Puyal. El cantautor Pere Jou (Quart Primera) canta fragments de *Paraules d'amor*, *Ne me quitte pas* i *Palabras para Julia*, temes en què la paraula hi té molt a dir. Una succulenta amanida de mots que també inclou el *Nessun dorma* de *Turandot*. En un vídeo sobre la seva vida, Veny recorda Campos, el poble on va néixer, la nomenclatura dels peixos que tant l'ha captivat i la diglòssia, realitat tan ancestralment arrelada a la seva Mallorca natal. Ens explica també que un professor ha d'estimar els seus alumnes, és bàsic i fonamental. Després ens

parla de les paraules *esternut*, *català* i *petó*. Ens assabentem que, a l'Alguer, *patata* es diu "poma de terra" i sempre és emocionant pronunciar "horabaixa".

Al l' hora del seu discurs solemne, Veny reitera, emocionat, el seu enamorament de la llengua: "Trobar una paraula nova és com veure caure un pètal del cel o descobrir una estrella al firmament". Recorda Badia una vegada més, també Joan Coromines i Pompeu Fabra, mestres d'empremta inesborrable. Es mostra captivat per la descoberta d'un significat, eternament respectuós a un arcaisme i entristit per la mort d'una paraula. Critica els governs que han atiat la confrontació política a través de la llengua: "Amb la llengua no s'hi juga!" El savi de Campos, l'home que estima les paraules. ■